

13 juni 2018

Fietsblog GLD-2: Hanzesteden aan de Zuiderzee

Fietsen over het Zeepad bij Harderwijk is heerlijk. Het asfalt zoeft, het weidse uitzicht over het water is helder en schitterend. De gemeente staat al decennialang bekend als een stad die om haar fietsers geeft. Zelfs het pondje dat ik gisteren van het grondgebied van Ermelo naar Zeewolde zag vertrekken, wordt deels met Harderwijks budget in de vaart gehouden. Er varen namelijk nogal wat leerlingen mee die in Harderwijk naar school gaan, vandaar. Ermelo, Zeewolde en Harderwijk, de drie gemeenten aan het Wolderwijd, werken op meerdere gebieden samen, zelfs over de provinciegrens heen. Neem de tijd tijdens je fietstocht en ga even met de pond heen-en-weer, het verbreedt je visie.

Harderwijk heeft meer te bieden dan het Dolfinarium. Het Stadsmuseum heeft sinds kort een dependance in de snijkamer van de voormalige Universiteit van Harderwijk: het Marius van Dokkum Museum. Deze schilder maakt kunst waar om gelachen mag worden. Dat bevalt de Harderwijkers wel en Harderwijk beviel de schilder als vestigingsplaats. Vast ook om de grote culinaire keuze: men serveert op de Boulevard alle smaken pannenkoeken, op de Vismarkt zijn twee restaurants met een Michelinster en langs de provinciale weg staat een vestiging van de bekende grote hamburgerketen. Harderwijk heeft meer op het menu staan dan de overbekende vis.

De fietstocht naar de volgende Hanzestad Elburg loopt nog steeds langs het water, waarbij ik regelmatig door een wolk van muggen rij en er enkele per ongeluk naar binnen krijg. Rond me vliegen boeren- en oeverzwaluwen. Die laatsten graven hun nest in de aardenwal die als zicht- en geluidscherm rond het industriegebied van Harderwijk is gebouwd, zodat het zicht vanaf het water landelijk blijft.

Nog meer dan Harderwijk is Elburg, mijn bestemming voor vandaag, museaal. Zo is het Nationale Orgelmuseum er gevestigd. De ontwikkeling van het orgel maakte een revolutionaire sprong tussen 1500 en 1600 toen in Vlaamse en Hollandse steden dit instrument op steeds grotere schaal werd ingezet, net zoals hier eerder al was gebeurd met de beiaard. Beide hebben zowel een esthetisch als een praktisch nut. Om bij de laatste, de beiaard of terwijl het klokkenspel, te beginnen. Vroeger had men geen horloge of smartphone om de tijd op te controleren, dus gaf de kerkklok de tijd aan. Het voordeel van een zware kerkklok is dat de la [Privacy & Cookie verklaring](#), zelfs

tot op het land. Maar wanneer je niet goed oplet, tel je de eerste paar slagen te laat mee. En dan weet je als landarbeider nog niet of het pas 11 of al 12 uur was en kon je zomaar te laat komen voor het middagmaal. Dus ging men voor het slaan van de tijd eerst een deuntje spelen. Daarmee was de aandacht getrokken en kon je op tijd beginnen met het tellen van de slagen. Dat deuntje ontwikkelde zich vervolgens tot een muzikaal optreden, waarvoor mensen soms van heinde en ver kwamen om te luisteren. Het orgelspel heeft een vergelijkbare ontstaansgeschiedenis, maar om die te horen kunt u het beste het museum zelf bezoeken. Als je geluk hebt, speelt mijn schoonvader en stichter van het museum je iets voor.

Een bezoek aan het Nationaal Orgelmuseum is ook interessant omdat het gevestigd is in een voormalig stadskasteel van de hertog van Gelre. Op het balkon prijkt het schild van Gelre gebroederlijk naast die van Elburg. Hertog Willem I van Gelre had zijn rentmeester, Arent Thoe Boecop, in 1392 de opdracht gegeven om de complete stad Elburg landinwaarts te verplaatsen. De vestingstad werd al eeuwenlang geteisterd door overstromingen. Het 'nieuwe' stadskasteel is opgebouwd met de stenen van een nog oudere burcht, die ook te dicht bij de Zuiderzee stond. Als dank voor de fraaie uitvoering van de stadsverhuizing, het stratenplan van Elburg ziet er nog precies zo uit als Arent heeft getekend, mocht hij het huis zelf houden. Verdiend.

Elburg heeft veel musea. Naast het Orgelmuseum is er het Stadsmuseum, een museale Visafslag, Touwslager, Bottervloot en Sjoel. Het museum Sjoel Elburg is gevestigd in de oude Sjoel, waaraan onlangs een stuk is toegevoegd zodat de expositieruimte meer dan verdubbelt is. De Sjoel vertelt het verhaal over het (on)gewone leven in de provincie van enkele Joodse families vanaf 1700. Wie de tijd neemt om door het stadje Elburg en over de vestingwallen te wandelen, moet hierbij de Joodse begraafplaats niet vergeten.

Zelf deze route ontdekken?

Bovenstaande blog gaat over [traject 2](#) van de route [Fietsen over Grenzen](#). Dit traject loopt van Harderwijk naar Elburg. [Lees meer over dit traject](#).

Geschreven door Marc Beek

Mijn naam is Marc Beek (54 jaar, Harderwijk) en ik ga Fietsen over Grenzen. Ik ben een ervaren vakantiefietser, dus weet mijn tempo aan te passen aan de schoonheid van het landschap en de bezienswaardigheden op de route. Al fietsend ga ik op zoek naar de geschiedenis van toen en dat in woord verbinden met het leven van nu. Want die grens uit het verleden vormde dan wel ooit een barrière, vaak was het ook een aanmoediging om grenzen te verleggen.

Deel deze pagina op social media:

[< Vorige](#)

[Volgende >](#)

De stadspoorten van Nijkerk